

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO KULUTTAJA- TUTKIMUS- KESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2010

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Kuluttajatutkimuskeskus (KTK) toteutti vuonna 2010 strategiaansa tutkien, ennakoiden ja tunnistuen kulutusyhteiskunnan, kuluttajakäyttäytymisen ja markkinoiden muutos- ja riskitekijöitä sekä välittäen tietoa kuluttajatutkimuksesta. Toiminta kehittyi tulossopimuksen päätavoitteiden mukaisesti. Keskeisenä ohjeena toimivat konsernistrategia, valtioneuvoston periaatepäätös kuluttajapolitiisesta ohjelmasta sekä kysyntä- ja käyttäjälähtöisen innovaatiopolitiikan toimenpideohjelma.

Kuluttajatutkimuskeskus on sitoutunut konsernistrategian tavoitelinjausten edistämiseen siltä osin kuin se on relevanttia KTK:n osalta. Myös kuluttajapolitiisesta ohjelman painopisteet on otettu hyvin huomioon tutkimustiedon tuottamisessa. KTK on toteuttanut innovaatiopolitiikan toimenpideohjelmaan sisältyneitä toimenpiteitä ja osallistunut aktiivisesti innovaatiopolitiikan kehittämiseen. KTK laati yhdessä Kuluttajaviraston kanssa katsauksen kuluttajapolitiikan nykytilasta.

Vuonna 2009 KTK:sta tehdyn arvioinnin kehittämissuositukset on suurelta osin sisällytetty vuoden 2011 tulossopimukseen.

Tutkimus on perustunut ministeriöiden ja klustereiden laajoihin tutkimusohjelmiin. Teema-alueina olivat elinympäristö ja teknologia, julkiset ja yksityiset palvelut, kuluttajien talous sekä elintarviketalous sekä ruokakulttuuri. Tutkimustuloksia on hyödynnetty eri politiikkaohjelmien laadinnassa ja toteutuksessa sekä lainsäädäntötyössä.

KTK:n vaikuttavuuden arviointi on perustunut pääasiassa itsearviointiin. Toiminnallista tuloksellisuutta kuvaavat erilaisten tuotosten määrä- ja laatu tiedot, kuten vertaisarviointien määrät, asiantuntemuksen kysyntä erilaisiin työryhmiin, paneeleihin yms., joissa oli selvää nousua. Vaikuttavuusselvityksen toteuttaminen onkin jatkossa säännöllinen toiminnan muoto (tulossopimus 2011). Keskeiseksi määriteltyjen sidosryhmien joukossa tulee suorittaa säännöllisin väliajoin vertailtavuustutkimus ja tutkimushankkeiden osaksi liittää palauteinformaation kerääminen.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tavoitetta ei saavutettu ja yhteisrahoitteisen toiminta väheni vuoteen 2009 verrattuna 96 935 eurolla. Tältä osin ei ole täysin pystytty saavuttamaan asetettua tavoitetta. Vähennystä oli sekä EU-rahoituksessa että ministeriöiden ja valtion virastojen rahoituksessa. Tämä heijastuu suoraan tutkimushenkilöstön palkkarahoitukseen, koska merkittävä osa hankerahoituksesta kuluu palkkaukseen. Näin budjettirahoitteisen tutkimus- ja asiantuntijatoiminnan osuus oli 37 % eli 8 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän.

KTK:ssa noudatettiin tiukkaa menokuria. Painatuksessa ja matkustuksessa säästettiin ja työterveysmenot alenivat yli puolella edellisestä vuodesta. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelumaksut Mikkelin palvelukeskukseen sekä tutkimuksen ulkopuoliset palvelut kuitenkin ylittyivät. Kun tietohallinnon suunnittelu- ja ohjelmointi ostot alittuivat, saatiin palveluiden ostot kokonaisuudessaan alittumaan 14 % vuoteen 2009 verrattuna. Riskinarvioinnin pohjana KTK on käyttänyt pienille virastoille suositeltua suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa. Tieto mahdollisista riskeistä välittyy tutkimuksen johtoryhmän, tietohallinnon ohjausryhmän kautta sekä projektien talousseurannan välityksellä. Tietoturvaan liittyvät kysymykset ovat jatkuvassa seu-

rannassa ja loppuvuodesta valmistui tulossopimuksen mukainen tietoturvasuunnitelma

Talousarviovuoden yli siirtyvä määräraha pieneni toimintavuonna 126 868 euroa ollen 444 444 euroa, mikä on noin 15 % bruttomenoista ja vastaa vajaan kahden kuukauden toimintamenoja. Siirtyvä määräraha mahdollistaa monivuotisten tutkimushankkeiden valmistelun ja rahoitusneuvottelujen käymisen. KTK pyrkii pitämään siirtyvän määrärahan suurena myös siksi, että se on edelleen lisännyt vakinaisen henkilöstön määrää. Jos ulkopuolista tutkimusrahaa ei saada riittävästi, on palkkaukseen käytettävä yhä enemmän talousarviomäärärahaa.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen tapahtui tulossopimuksen mukaisesti. Henkilötyövuosien määrä alitti tulossopimuksen mukaisen (38 htv) tavoitteen ollen 36,9 htv. KTK tullee suorittamaan tuottavuusohjelman asettamista vaatimuksista etuajassa. Henkilöstöstä oli vakituisia 94,7% ja määräaikaisia 5,3%. Vuoden aikana kaksi henkilöä vakinaistettiin.

Työtyytyväisyydessä jäätiin tulostavoitteesta (3,6). Kokonaisindeksi oli 3,2, joka oli alempi kuin edellisvuonna (3,4). Indeksillä myös aleni kaikilla työtyytyväisyyden osaluokilla. Tähän saattoi vaikuttaa tutkimuskeskuksen tulevaisuudesta käyty keskustelu. Vastausprosentti oli 89,2 %, mikä oli korkeampi kuin edellisvuonna (80 %). Lyhytaikaisten poissaolojen määrä ylitti tavoitteen ollen hieman suurempi henkilökohtaisena kuin viime vuonna ja yleensä valtiolla. Sairauspoissaoloja oli kuitenkin vähemmän kuin tutkimuslaitoksissa ja valtiolla keskimäärin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että KTK:n toiminta on kehittynyt tulossopimuksen mukaisesti ja KTK:n on saavuttanut tulostavoitteensa.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

KTK toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyt tiedot ovat riittävät ja niiden avulla on mahdollista muodostaa käsitys toiminnan kehityksestä ja tulostavoitteiden saavuttamisesta. Vuotta 2009 koskevassa tilintarkastuskertomuksessa Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole huomauttamista sen toimintaan.

3. Toimenpiteet

Toiminta on kehittynyt vuoden 2010 tulossopimuksessa sovitun mukaisesti, ja aikaisemmissa arvioinneissa esitetyt näkemykset on otettu riittävästi huomioon toiminnan kehittämisessä. Tässä arvioinnissa esitetyt seikat otetaan huomioon, kun KTK:n tulostavoitteet laaditaan vuodelle 2012.

Ministeriössä on pohdittu myös kuluttajahallinnon uudistamista.

Tutkimuslaitoksen tulee kiinnittää huomiota edelleen KTK:n tulo-rahoitukseen.

Helsingissä päivänä toukokuuta 2010

Raimo Luoma

Ylijohtaja

Eeva-Liisa Kolttu-Sarkanen

Ylitarkastaja